

Warszawa, 24 maja 2024 r.

Sz. P. Joanna Guzowska

Departament Efektywności Wydatków

Publicznych i Rachunkowości

Ministerstwo Finansów

Dotyczy: Stanowisko KIG w sprawie projektu VSME - dobrowolnych wytycznych dla nienotowanych MŚP („Projekt”, „VSME”) przygotowane przez Komitet ds. ESG przy Krajowej Izbie Gospodarczej („KIG”).

W związku z udziałem Krajowej Izby Gospodarczej w konsultacjach Projektu VSME, ze stycznia 2024 roku, prowadzonych przez EFRAG w terminie do 21 maja 2024 roku, przedstawiamy stanowisko KIG stanowiące podsumowanie przesłanego do EFRAG kwestionariusza.

1. UWAGI OGÓLNE

Operacyjnym celem Projektu jest stworzenie zrozumiałego i prostego w użytkowaniu narzędzia sprawozdawczego, które będzie mogło być wykorzystywane przez małe i średnie oraz mikro przedsiębiorstwa zarówno do planowania i monitorowania ich działań w zakresie zrównoważonego rozwoju, jak i udostępniania danych na ten temat interesariuszom, w tym partnerom biznesowym (tj. bankom, ubezpieczycielom, inwestorom, innym raportującym jednostkom w łańcuchu wartości).

W szczególności, uproszczone standardy raportowania mają zapewnić małym i średnim przedsiębiorstwom oraz mikroprzedsiębiorstwom wsparcie w następujących obszarach:

„(a) przyczynianie się do powstania bardziej zrównoważonej gospodarki sprzyjającej zaangażowaniu społecznemu;

(b) poprawa zarządzania w zakresie kwestii zrównoważonego rozwoju, które ich dotyczą, tj. wyzwań środowiskowych i społecznych, takich jak zanieczyszczenie, zdrowie i bezpieczeństwo pracowników. Będzie to sprzyjać wzrostowi ich konkurencyjności i zwiększy ich odporność w perspektywie krótko-, średnio-i długoterminowej;

(c) zapewnianie informacji, które umożliwią spełnienie wymogów dotyczących dostarczenia danych dla pożyczkodawców/kredytodawców i inwestorów, ułatwiając w ten sposób jednostkom dostęp do finansowania;

(d) zapewnianie informacji, które umożliwią zaspokojenie potrzeb dużych przedsiębiorstw, które wymagają od swoich dostawców informacji na temat zrównoważonego rozwoju.”

Generalnie Komitet ds. ESG KIG docenia - wyrażony w artykule 29c dyrektywy 2013/34/EU w zmienionej dyrektywą (EU) 2022/2464 (CSRD) zamysł opracowania, a następnie zaimplementowania uproszczonych dobrowolnych standardów raportowania dla nienotowanych MŚP, dostrzegając wymierne korzyści wynikające z realizacji tego zamysłu dla przedsiębiorców.

Zauważamy zwłaszcza jeden benefit, jakim jest stworzenie nie tylko prostego narzędzia raportowania, ale narzędzia, które może wiarygodnie zastąpić znaczną część kwestionariuszy wykorzystywanych przez partnerów biznesowych (kredytodawców, inwestorów i klientów korporacyjnych) przy żądaniu danych w zakresie ESG.

Komitet ds. ESG zdecydowanie wspiera ideę, aby VSME stał się jednolitym systemem sprawozdawczości dla małych i średnich (oraz mikro) przedsiębiorstw, agregującym dane z różnych obszarów zrównoważonego rozwoju, które to dane organizacje takie, jak EMAS, czy instytucje krajowe mogłyby pozyskiwać na swoje potrzeby bez konieczności przygotowywania dla tychże instytucji oddzielnych raportów, czy sprawozdań. W naszej opinii, na dzień dzisiejszy, VSME może pokryć 100% informacji wymaganych w ramach innych stosowanych na polskim rynku kwestionariuszach ESG lub innych żądaniach informacji ESG, które są wykorzystywane do gromadzenia danych od MŚP. Zastąpienie wielu różnych kwestionariuszy używanych przez kredytodawców, inwestorów i klientów korporacyjnych jednym, wiarygodnym i uniwersalnym kwestionariuszem będzie stanowiło ogromne ułatwienie dla wszystkich stron: dane różnych podmiotów będą łatwo porównywalne, skróci się czas oraz ograniczy zaangażowanie zasobów (w tym ludzkich) niezbędnych do dopełnienia formalności związanych z wypełnianiem zbyt wielu kwestionariuszy. Będzie to również bardzo duża zachęta dla MŚP (oraz ewentualnie mikroprzedsiębiorstw) do zwrócenia większej uwagi na kwestie zrównoważonego rozwoju i wdrożenie działań ESG w przedsiębiorstwie.

Z zadowoleniem przyjmujemy również podział VSME na trzy oddzielne moduły:

- Moduł podstawowy, który stanowi poziom podstawowy dla MŚP (i docelowy dla mikroprzedsiębiorstw, i który jest wymagany także w przypadku wykorzystania jednego z dwóch pozostałych modułów.
- Moduł Polityka, Działania i Cele (Narrative, Actions and Targets - PAT), który będzie używany przez MŚP, które posiadają już pewne sformalizowane polityki, działania i cele.
- Moduł Partnerów Biznesowych (BP), który będzie używany przez MŚP przygotowujące się do dostarczenia stosownych danych ESG swoim partnerom biznesowym, z możliwością ich (prawie) dowolnego połączenia w procesie raportowania wg następujących zasad:
 - Sam Moduł Podstawowy;
 - Moduł Podstawowy z Modułem PAT;
 - Moduł Podstawowy z Modułem BP;
 - Wszystkie trzy moduły razem.

Dostępność powyższych alternatyw jest istotna ze względu na dużą różnorodność przedsiębiorstw pod względem m.in. liczby pracowników, przychodów czy sektorów gospodarki, a także ze względu na zakres żądanych od MŚP przez rynek informacji w zakresie ESG. Dzięki ww. alternatywom firmy będą mogły wybrać zestaw modułów skrojony na miarę swoich potrzeb.

Podzielamy również stanowisko, iż wybór alternatywy powinien zależeć od konkretnych potrzeb podmiotu. Decyzja dotycząca wyboru zarówno modułu podstawowego, jak i innych kombinacji oraz możliwość rozszerzenia raportu o kolejne moduły powinna należeć całkowicie do firmy.

2. VSME WYZWANIEM DLA POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW

Doceniamy również ogromną pracę, jaką wykonał EFRAG przygotowując, wspólnie z instytucjami finansowymi oraz dużymi podmiotami, zestaw uproszczonych standardów VSME jednak w Projekcie znajdujemy jeszcze kilka elementów, które wciąż mogą stanowić bardzo duże wyzwanie dla MŚP.

Jednym z takich wyzwań może być analiza istotności (materiality analysis), którą należy wykonać korzystając z Modułu Polityka, Działania i Cele (PAT) lub z Modułu Partnerów Biznesowych (BP). Rozumiemy cel przeprowadzenia analizy istotności, tj. określenie i ujawnienie kwestii zrównoważonego rozwoju, które są istotne dla przedsiębiorstwa i w związku z tym powinny podlegać zaraportowaniu. Pełna analiza istotności, w opinii Komitetu ds. ESG, którego członkami są eksperci ESG, mający za sobą już pierwsze doświadczenia w przeprowadzeniu oceny istotności (materiality analysis), jest złożonym i trudnym procesem. Sugerujemy rezygnację z obowiązkowej analizy istotności w standardzie VSME i proponujemy zastąpienie jej rozwiązaniem, w którym jednostka co do zasady dokonuje wszystkich ujawnień objętych danym modułem, ale może określonych (wybranych przez siebie) ujawnień nie dokonywać, jednocześnie uzasadniając brak takiego ujawnienia. Przy czym zakładamy iż, ujawnienia objęte danym modułem wynikają z oczekiwań instytucji finansowych i partnerów biznesowych i stanowią niezbędne minimalne ujawnienia w oparciu o listę informacji najczęściej wskazywanych przez duże podmioty i instytucje finansowe jako niezbędne dla ich podejmowania decyzji z wyraźnym ukierunkowaniem na MŚP. Oraz, że lista ta stanowi najmniejszy wspólny mianownik istotnych kwestii wymaganych przez te podmioty.

W VSME powinien znajdować się wyraźny zapis zezwalający na odesłanie, w ramach dokonywanych przez jednostkę ujawnień na podstawie VSME, do składanych przez tę jednostkę innym instytucjom do innych oficjalnych sprawozdań i raportów. Taki zapis mógłby zostać wprowadzony w par. 41, który obecnie jest niewystarczająco precyzyjny, ponieważ in pricipio odwołuje się do "sprawozdań finansowych i innych raportów wynikających z przepisów prawa" (ang. "financial statements and other regulatory reports"), ale w jego podpunktach (a) i (b) mowa jest już tylko o sprawozdaniach finansowych. Równocześnie standard powinien wskazywać, że w przypadku, gdy jednostka przygotowuje takie inne oficjalne sprawozdania lub raporty, nie może ona pominąć danego zagadnienia w swoich ujawnieniach na podstawie VSME.

W proponowanych wytycznych do przygotowania raportu zrównoważonego rozwoju w oparciu o VSME

naszą wątpliwość budzi zapis dotyczący ujawnienia emisji gazów cieplarnianych przez jednostkę w zakresie 3. W paragrafie 71, w Module ujawnień informacji dla Partnerów Biznesowych o następującym brzmieniu: „W przypadku ujawniania emisji zakresu 1 i 2, jeżeli jednostka ujawnia informacje właściwe dla danego podmiotu dotyczące swoich emisji zakresu 3, przedstawia je wraz z informacjami wymaganymi w pkt „B 3 – Energia i emisje gazów cieplarnianych”. Z powyższego zapisu, ani innych zapisów w Projekcie nie wynika jednoznacznie, iż ujawnienia dotyczące emisji GHG w Zakresie 3 nie są wymagane, tak jak ma to miejsce w przypadku analizy istotności, gdzie w paragrafie 5 w opisie modułu podstawowego o następującym brzmieniu: „Ujawnienia B 1, B 2 oraz Podstawowe wskaźniki (B 3–B 12). Moduł ten określa podejście docelowe dla mikroprzedsiębiorstw i stanowi minimalny wymóg dla innych jednostek. Analiza istotności nie jest wymagana, jednak ujawnienia B 3–B 12 należy przedstawić, jeżeli mają one zastosowanie do okoliczności właściwych dla jednostki” jest wyraźnie zapisane, iż analiza istotności nie jest wymagana.

Innym wyzwaniem może być Ujawnienie BP 5., wymagane przez Moduł Partnerów Biznesowych (BP): zagrożenia fizyczne wynikające ze zmian klimatycznych. Zidentyfikowanie, analiza i wycena ryzyk może być dla MŚP trudna do przeprowadzenia ze względu na brak wiedzy dotyczącej zmian klimatycznych i ich prognozowania, wykorzystywania scenariuszy klimatycznych oraz brak umiejętności wyceny przewidywanych skutków finansowych, jakie fizyczne ryzyko wynikające ze zmiany klimatu może mieć dla przedsiębiorstwa.

Jednocześnie informujemy, iż we wspomnianym powyżej kwestionariuszu konsultacji Projektu VSME, przesłanego przez KIG do EFRAG wskazaliśmy, oprócz powyżej opisanych kwestii, również następujące sugestie:

- pominięcie kwestii parytetu w małych zarządach składających się z 2-3 osób;
- zaktualizowanie w paragrafie 2. progów finansowych dotyczących statusu podmiotu, ponieważ obecnie wpisane są już nieaktualne;
- dookreślenie, czy wynagrodzenie zasadnicze jest wynagrodzeniem zasadniczym bez premii i dodatków, czy też ze wszystkimi dodatkami. Zgodnie z naszym rozumieniem płaca podstawowa może być niższa niż płaca minimalna, jednak pracownik musi otrzymywać dodatki do wynagrodzenia zasadniczego, aby jego wynagrodzenie nie było niższe niż ustawowo określone wynagrodzenie minimalne;
- wyjaśnienie, czy termin „praktykanci” obejmuje również stażystów.

Stanowisko przygotowane zostało przez Dr Beatę Kozyrę, Dyrektor ds. ESG w Grant Thornton, Członkinię Komitetu ds. ESG KIG we współpracy z poniżej wymienionymi członkami Komitetu ds. ESG KIG:

- Jolanta Okońska-Kubica, Doradczyni ESG, Przewodnicząca Komitetu ds. ESG;
- Borys D. Sawicki, radca prawny, kancelaria Sołtysiński, Kawecki & Szlęzak
- Dr Jolanta Turek, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie;
- Joanna Jamka, ADN Akademia;
- Krystian Szczepański, Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy;

- Przemysław Ruchlicki, ekspert prawno-gospodarczy KIG.

Mamy nadzieję, że nasze uwagi okażą się pomocne, i że wspólnie uda nam się sprawić, by VSME wspierały, a nie hamowały zrównoważony rozwój mikro oraz małych i średnich przedsiębiorstw.

W przypadku jakichkolwiek pytań co do powyższego, prosimy o kontakt z Katarzyną Chmielewską, kchmielewska@kig.pl.

Z poważaniem,

A handwritten signature in blue ink that reads "Karolina Opielewicz". The signature is written in a cursive, flowing style.

Karolina Opielewicz

Członkini Zarządu

Krajowa Izba Gospodarcza